СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 65. Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 21 березня 1933.

VOL. XLI. No. 65. Jersey City, N. J., Tuesday, March 21, 1933. THREE CENTS.

АМЕРИКАНСЬКІ ЖИДИ ВИСТУПАЮТЬ МАСОВО В ОБОРОНІ НІМЕЦЬКИХ ЖИДІВ

НЮ ЙОРК. — В готелі Астор відбулися збори представників жидівських організацій, на яких піднесено протест проти німецького канцлера Гітлера й влади німецьких національних соціялістів за те, що переслідують Жидів.

Вибрано комітет зі 100 осіб, який має занятися зорґанізуванням жидівської протестаційної протинімецької акції по цілій Америці.

ХОЧУТЬ СТЯГНУТИ ЖИДІВ З НІМЕЧЧИНИ ДО АМЕРИКИ.

НЮ ЙОРК. — Американські Жиди будуть натискати на президента Рузвелта й демократичну партію, щоби змінено іміграційний закон і допущено до Злучених Держав Жидів, яких викидають з Німеччини.

„МЕДОВІ МІСЯЦІ" РУЗВЕЛТА СКІНЧИЛИСЬ.

ВАШИНҐТОН. — Один з послів заявив, що „медові місяці" президента Рузвелта вже скінчились і президент мусить тепер числитися з тим, що його проєкт допомоги фармерам стрінеться в конґресі з сильною опозицією.

ВЖЕ ВИРІШЕНО СПРАВУ ПИВА И ОЩАДНОСТЕЙ.

ВАШИНҐТОН. — Законопроєкт у справі ліпшого пива буде підписаний президентом десь цими днями. Нове пиво буде можна вже продавати в перших днях квітня. Президент підпише цього тижня ще й економічний законопроєкт. У звязку з ним мусить уряд поробити до 1 червня ощадности на суму $500,000,000, а до кінця року на приблизно один біліон долярів.

РІКА ОГАЙО ВИЛЛЯЛА И ПОЗАЛИВАЛА МІСТА.

СІНСІНАТІ. — Ріка Огайо виступила з берегів. Вода далі підноситься. Досі ріка позаливала багато міст. Сотки родин опинилися без даху над головою. Досі нараховано 4 жертви в людях, котрі погинули в филях ріки. По деяких містах, як в Портсмут, повидавано відозви, взиваючі населення покидати хати.

НІБИТО ВЕСНА.

НЮ ЙОРК. — Офіціяльно наступила з днем 20 березня весна. А в практиці виглядає так, що небо повите оловяними хмарами і є студено й непривітно, бо падає дощ зі снігом і повіває холодним вітром.

ДАЛЬШІ БАНКОВІ ПОЛЕКШІ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент скарбу проголосив нове розпорядження щодо тих банків, які досі не одержали дозволу на продовження банкового діловодства. Згідно з тим розпорядженням виплатять ті банки вже тепер депозиторам 5% їх ощадностей.

ПРОДОВЖУЮТЬ РЕЧЕНЕЦЬ ЗВОРОТУ ЗОЛОТА.

ВАШИНҐТОН. —Федеральна Резервова Дирекція оголосила, що банки мають подати спис тих, котрі в них побрали золото, до дня 27 березня б. р. З того виходить, що ті, котрі переховують у себе золото, можуть його звернути банкам до того дня, не наражуючи себе на ніякі кари.

ЗЛОЧИНСТВО ЗМЕНШУЄТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — Поліційний комішенер Мулруні доказує статистикою, що в останнім році зменшилося злочинство Ню Йорку на 2.6% у порівнанню з попереднім роком. А число головних злочинів зменшилося на 17%.

ГОТУЮТЬСЯ ДО ОБОРОНИ ЗАСУДЖЕНИХ НА СМЕРТЬ МУРИНІВ.

МОНТҐОМЕРІ (Алабама). — Дня 27 березня розпічнеться нова розправа проти засуджених на смерть 7 Муринів, яких обжаловують у нападі на дві білі жінки. Оборона скупчила тепер всю свою увагу на те, щоби при розправі були суддями присяжними і Мурини. Доказують, що на Полудні від непамятних часів не допускають ніколи Муринів до виконування горожанського обовязку присяжного судді.

ЯК НАТЯГАЮТЬ ЛЮДЕЙ.

НЮ ЙОРК. — Фірма „С. В. Стровс Ко." що мала свій офіс на пятій евені і продала морґеджових бондів на суму понад $380,000,000, виказала тепер маєток усього на $29,000.

Річ ясна, що проголосила банкроцтво й нібито звинула бизнес. Та бувший сенатор Вилієм Колдер та Роберт Мозес, котрі переводили конкурс, повідомили суд, що тасама фірма відчинила спокійно новий бизнес на Вол стріті та натагає далі нові жертви.

ВОЮЮЧИЙ ЕПИСКОП.

КОЛДВЕЛ (Ню Джерзи). — Методисько-епископальний епископ, Джеймс Кенон мол., каже, що ухвала конґресу в справі допущення ліпшого пива є неконституційною. Він заповідає дальше обстовання прогибіції.

„КОНКУРЕНТ" ДЕРЖАВНОЇ МІННИЦІ.

В містечку Деражно, костопільського повіту, викрито „фабрику" фальшивих однозолотівок, які в останній час масово поширювались по ярмарках у костопільському повіті. В помешканні Григорія Ричлевського й Овсія Неради знайдено машинку до відбивання фальсифікатів і інше. Обох їх, а також спільників Ігнаца Петровського, Фльоріяна Буржинського й Антонія Савіцького, арештовано.

ВИТРЕВАЛІСТЬ СЕЛА.

Вже чотири роки мешканці села Дубринів, пов. Рогатин, не пють алькоголю. Крім того виповіли вони безоглядну війну ріжним пявкам, яких одного по другім ліквідують. Бо кажуть собі Дубринівці: На що є в селі кооператива? Чейже на те, щоби в ній купувати.

ШПИГУНСЬКА АФЕРА В ІРЛЯНДІЇ.

Обвинувачених у крадіжі державних документів полковника ірляндської армії Ґоґана й інспектора поліції О'Конеля арештовано після вступного слідства. Аферу викрили завдяки одному аґентови тайної поліції, якого О'Конель хотів ужити в характері звязкового поміж собою і полк. Ґоґаном в ціли достарчування ближче досі невідомих тайних державних документів. Як виявило слідство, документи ці торкаються комуністичного руху. Обвинувачені не признаються до вини.

ВИБУХ ПЕТАРДИ ПІДЧАС ВІЙСЬКОВИХ ВПРАВ.

Підчас військових вправ піонірів у Сяноку, сержант, який викладав воякам про спосіб уживання петарди, кинув її мимовільно з запаленим запальником на пушку з порохом. Порох експльодував. 14 вояків були ранені у тому числі 7 важко. Тяжко ранених відвезли до лічниці в Перемишлі.

СОВІТСЬКИЙ ЛЕТУН УТІК НА ЛІТАКУ.

Дня 21-го лютого спустився на Виленщинеі совітський військовий літак, узброєний у скоростріл. Летун є легко ранений. Перед польською владою заявив він, що належить до совітської ескадри в Мінську, що втік звідтам і просить права азилю. Летуна перевезли до Вильна.

РІВНОЧАСНА СМЕРТЬ — СПІЛЬНА МОГИЛА.

Незвичайний випадок притрапився в селі Міховіцах біля Познаня. А саме після короткої недуги померли там рівночасно в одній годині двоє старих людей, 85-літній Йосиф Походзаля і його 76-літня дружина. Обох супруг поховано в спільній могилі.

РУМУНІЯ ХОЧЕ БУТИ СВАТОМ.

Румунський міністер справ закордонних, Тітулеску, заявив, що Румунія з охотою візьме на себе посередництво між Югославією та Італією, щоб примирити їх між собою. Тітулеску каже, що малу антанту сформовано виключно для спільних економічних інтересів, а не для агресії супроти своїх сусідів.

ПРОВІДНИК КАНАДІЙСЬКИХ ДУХОБОРІВ ЗВІЛЬНЕНИЙ ВІД ДЕПОРТАЦІЇ.

Найвищий суд у Новій Шкоції признав, що розпорядок канадійських іміграційних властей у звязку з депортацією духоборського провідника Веріґіна з Канади в Радянщину є нелеґальний й звільнив Веріґіна. Веріґін має право перебувати в Канаді один місяць, а потім має опустити територію Канади. Як доносять, Веріґін старається про пашпорт до Мексика, куди правдоподібно думають переселитися всі духобори, що під цю пору перебувають у Канаді.

ТРОЦЬКИЙ ПРОРОКУЄ.

Троцький каже, що Америка вже пережила свою фінансову кризу й залишається далі капіталістичним лідером. Він предсказує концентрацію банків у у Злучених Державах.

ЗАРОБІТКИ МУСОЛІНІЯ.

Будапештенські часописи приносять цікаві вісти про доходи Мусолінія. В Італії дістають міністри 12,000 лір. Мусоліні є премієром і має ще дві міністерські теки. Платню, яку дістає як потрійний міністер, відсилає Мусоліні кожного першого до санаторій, призначених для туберкулічних журналістів. А з чого сам жиє? — спитає дехто. Мусоліні є постійним співробітником двох американських часописів і з цього заробітку покриває він видатки для себе й своєї родини.

КАРА ЗА ВІДІРВАННЯ ВУХА.

Учитель Г. Біліна відірвав був у грудні 1932 р. вухо українській дитині в селі Джурові, снятинського повіту. Інтерпельовані шкільні власти відповіли, що згаданий учитель зістане гідно укараний за цей варварський учинок. Тепер цей сам Біліна учителює в селі Підвисока, пов. Снятин, де є далеко корисніші відносини як у Джурові...

КАРА ЗА ВБИВСТВО.

Свого часу ми писали, як екзекутор Дзямський убив у селі Русові, снятинського повіту, селянина, який нібито не давав йому корови. Цей екзекутор був арештований, був навіть засуджений на 2 і пів року тюрми, одначе зараз по процесі його випустили на волю і він тепер свобідно ходить по місті.

КУПЕЦЬ, ЩО ЗАМОВИВ ДЛЯ СЕБЕ КАТАСТРОФУ.

Кілька місяців тому один виленський купець обезпечився від випадку в одному варшавському асекураційному товаристві на суму 150 тисяч золотих. Недавно до згаданого товариства прийшла депеша, що купець упав жертвою нещасливого випадку, а саме, що його сильно придавила фіра з дерева. Купця перевезли до лічниці, де він перебував кілька тижнів, а обезпеченеве товариство виплатило асекурованому купцеви 80 тисяч золотих. Тепер вийшло на яву, що купець, хотячи ратувати свою невідрадну матеріяльну ситуацію, сам підплатив фірмана, щоби він спричинив цю катастрофу. Коли про це довідалося варшавське обезпеченеве товариство, внесло до варшавського окружного суду скаргу проти купця за обман.

КАТУВАННЯ ШКІЛЬНИХ ДІТЕЙ НЕ ПЕРЕВОДИТЬСЯ.

Учителька Кавецька в Трускавці, пов. Дрогобич, побила 6. лютого ц. р. ученика Біласа Мирослава, тягаючи його за волосся, та товкла по голові. В лице вдарила його так сильно, що хлопця обляла кров, після чого сама мила лавки й підлогу. Хлопець лежить хорий і має заворот голови. Вона бє хлопця від того часу, як довідалася, що бл. п. Василь Білас був його кревняком.

Знову в Старім Селі учителька Сковронська Марія змушує українські діти молитися по польськи, а коли ці відмовляються від цього, бє їх (Антоник Кася, Антоник Марія, Брильовська Рузя). Діти поділила на дві части і висміває їх, а польські діти, підбурені, штовхають українських, і притім договорюють „Ідіть на Україну, тут Польска". 9. лютого ц. р. викинула зі школи Катерину і Марію Антоник, бо не хотіли молитися по польськи. Родичі внесли скаргу до інспектора.

БІЛЄТОВІ ОБМАНСТВА НА ЗАЛІЗНИЦІ.

На залізничій лінії між Львовом і Краковом викрито білєтові зловживання, яких допускалися кондуктори. Контрольор ствердив у кількох пасажирів фальшиві білєти, куплені у кондуктора. Доходження, розведені в тій справі, довели до арештування двох львівських кондукторів, Світальського і Филипишина. Показалося, що вони управляли ошуканство від довшого часу й належали до шайки, зложеної з кількох залізничних службовців і посередників, які нагакали їм клієнтів. Шкода, яку потерпіла залізнича адміністрація, доходить до кількох тисяч зол. Арештовано кільканацять осіб, вмішаних у справу.

ВЕЗУВІЙ НАЗИВАТИМЕТЬСЯ МОНТЕ МУСОЛІНІ.

З фашистівських кругів повідомляють, що компетентні чиники хочуть змінити назву Везувія на Монте Мусоліні. Звеличники іль Дуче твердять, що ніякий інший памятник не вказував би так добре на великанські заслуги Мусолінія, як Монте Везувіо чи Монте Мусоліні, як його тепер назвуть.

ЗІ СЦЕНИ ДО МОНАСТИРЯ.

Лондонський театральний світ має тепер своєрідну сензацію, яка полягає в тому: 18-літня анґлійська артистка, міс Стенлі, внаслідок недуги артистки, що грала головну ролю в релігійній песі „Чудо", мусіла відограти її ролю. І так перенялася своєю ролею, що пережила душевну переміну й під її впливом рішила вступити до одного лондонського монастиря. Проти такого рішення молодої артистки виступили її батьки.

ЗЛОДІЇ ПРИ РОБОТІ.

З громадської канцелярії в Малехові, пов. Жидачів, злодії вкрали залізну касу й винесли в поле, щоби її розбити. Тут уже не мали щастя, бо надійшли люди і злодії мусіли втікати без нічого. В касі було 150 зол. Ті самі мабуть злодії обікрали в Малехові українську кооперативу, забравши з неї товари вартости 140 зол.

ВОЄННІ ХМАРИ НАД ЕВРОПОЮ ГУСТІШАЮТЬ

ЛОНДОН (Анґлія). — Міністер кольоній, Томас, заявив, що від 1914 року не було в Европі таких розмов про можливість війни, які є тепер. Тому кожда держава повинна всіми силами старатися не допустити до війни, а Анґлія має поробити найрішучіші кроки, щоб не допустити до вибуху нової світової війни.

В керуючих колах Франції все більше говорять про можливість війни, бо хоч Німеччина тепер ще не має великої армії, всеж гітлерівські військові дружини можуть виступити в ренській области, або в данціґському коридорі, щоб захопити їх у свої руки. Тому Франція старається бути на поготівлі зі своїми союзниками, членами малої антанти, щоб разом виступити проти Німців, коли вони пічнуть відбивати свої землі, які по верзайському мирі відійшли до їх сусідів.

ПОЛЬЩА СТЯГАЄ ВІЙСЬКА ДО ДАНЦІҐСЬКОГО КОРИДОРА.

БЕРЛІН (Німеччина). — Вся німецька преса приносить відомости про концентрацію Польщею своїх військ біля данціґського коридора та про збирання значних військових сил вподовж Данціґа. Спроба Польщі захопити Данціґ, чи ще більше закріпитися в данціґському коридорі, може легко викликати війну.

АНҐЛІЙЦІВ ВИНУЮТЬ ЗА „САБОТАЖ" НА ДНІПРЕЛЬСТАНІ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Чотири британські інжинири ще сидять у вязниці. Радянська влада каже, що над ними закінчується слідство. Їх обвинувачують у саботажі на українській електровні Дніпрельстан, що збудована на Дніпрі. Большевики кажуть, що анґлійські інжинири попсували деякі турбіни на електричній стації на Дніпрі. Нібито з їх наказу насипано піску та налито якогось квасу в турбіни, від чого деякі з них попсувалися.

Це, очевидно, вигадка большевиків, бо всі турбіни вироблено в Америці й на місце поставили їх американські інжинири. Британський уряд, через свого посла в Лондоні, повідомляє своїх горожан, які перебувають у Росії, щоби вони приготовилися звідти до негайного виїзду. Якщо арештованих Британців дійсно поставлять перед суд, то Анґлія негайно перерве з большевиками свої зносини.

МУСОЛІНІ УРОЧИСТО ПРИЙМАВ МЕК ДОНЕЛДА.

РИМ (Італія). — Мек Донелдови влаштували небувало врочисту зустріч. Він з Мусолінієм виробив плян дальшої акції на шляху до обмеження зброєння держав. Мусоліні стоїть за те, щоб Німеччині були привернені права рівности з іншими державами, а потім стоїть за утворення тісного союза чотирох держав: Анґлії, Франції, Італії й Німеччини. Отсі держави, на думку Мусолінія, повинні тримати в своїх руках мілітарну контролю над цілою Европою.

Крім того Мусоліні заявився рішучо за перегляд верзайського мира та інших мирових умов, які повстали по верзайськім мирі, щоб перевести ревізію всіх мирів. Уже пороблено перші кроки, щоб скликати конференцію чотирох великих держав.

МАСОВО ТІКАЮТЬ З НІМЕЧЧИНИ.

ПАРИЖ (Франція). — Через кордон Німеччини що дня перебігають по кількасот противників фашизму. Вони розповідають про жорстокий терор гітлерівців, який з кождим днем усе збільшується проти всіх бувших і теперішних ворогів фашизму. Усе життя Німеччини тепер знаходиться під пресією фашистівських боєвих відділів, які роблять труси, арешти й розгроми ріжних орґанізацій та їх помешкань.

ТЕРОР У РАДЯНЩИНІ.

МОСКВА (СССР). — Сталін дав необмежені права для чека, щоб воно переводило „чистку" по всій Росії. Тому тепер чекісти знову відновили розстріли без суду й слідства, щоб ними „залякати" ріжних „саботажників" та „контрреволюціонерів".

У Росії знову скоро відбудеться черговий процес над „вредітелями". Перед суд поставлять 15 комісарів рибного тросту за те, що вони допустили до спричинення страт у рибнім тресті на півтора міліона рублів.

ФАШИСТИ ГОТОВІ ЗАХОПИТИ ВІДЕНЬ.

ВІДЕНЬ (Австрія). — Соціялісти подали урядови відомости, що фашистівська орґанізація підвозить свої війська до Відня. Кілька тисяч фашистівських боєвиків уже приїхали до Відня й розташувалися в ріжних стратеґічних місцях по помешканнях. Таксамо багато фашистівських відділів приїздять з ріжних сторін Австрії та розміщуються по селах довкога Відня, охоплюючи його перстенем. Отже можна спотіватися кождої години виступу фашистів, які хочуть знову посадити Габсбурґів на австрійський престол.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.
За оголошення редакція не відповідає.

ВІРНІ МОСКВІ — ДО ЗАГИНУ

Останні відомости з совітських земель доносять про нову чистку комуністичної партії. Особливо основно переводять ту чистку на Україні. Виявилося, що не дописує навіть Комуністична Партія Большевиків України. І вони дістали догану від Центрального Комітету Всесоюзної Комуністичної Партії за те, що не стягає з українського населення стільки збіжа, скільки Москва вимагає.

Москва назначила тепер нового диктатора України, Постишева. Переведено зміни на ріжних посадах, а все тому, що дотеперішні комуністи, які є при владі, ще замало тиснуть Україну економічно й замало постачають для „пролетарської держави" збіжа з України.

У звязку з тим можна нагадати зприводу поширеної по часописах вістки про розстріл Раковського, що й Раковський був свого часу диктатором України, й то кровавим, а всетаки навіть його забрала Москва з України, бо й він зачав спротивлятися Москві в її економічному грабіжному походови на Україну.

Останні відомости доносять ще про розстріл галицького Українця, Ф. Палащука, котрий займав у совітчині високе урядове становище, а котрого позбавлено життя теж за те, що не грабив України так, як цього вимагала Москва.

Річ ясна, що не місце тут говорити про спротив нашого селянства, про його затяжну боротьбу з большевицькими хліборобськими дослідами. Нема теж потреби розписуватися про голод, який повис над найбагатшою на світі країною. Бо нам іде про піднесення цього, що навіть найревніші комуністи час від часу противляться московській грабіжі України, хоч вони знають, що такий спротив можуть переплатити життям. І це діється від літ там на рідній нашій землі, під московським обухом.

Ми бачимо, що навіть на Західній Україні зайшов розкол між українськими большевиками. Ми бачимо, що навіть в Америці комуністи розбилися на кілька фракцій, бо не можуть погодитися з московським центром.

Осталася ще тільки одна большевицька кліка, це т. зв. українські комуністи з їх органом „Українські Щоденні Вісти", які не відважилися за ціле своє життя ні на один спротив Москві, які не взяли в оборону ні одного з тих ідейних українських комуністів, котрих розстріляли на Україні, чи вислали на засідання за те, що вони не могли спокійно глядіти на грабіж України. Вірними, як собаки, осталися Москві ще тільки українські комуністи в Америці.

НАСТУП НА КИТАЙ

(Події на Далекім Сході й український нарід).

Щоби положення на Далекому Сході було зрозуміле, ми постановили собі ставати все на становище того народу, про котрий говоримо.

Дивно, але зрозуміло, що тепер іде наступ на Китай у сіх тих, що хотять його собі завоювати політично й економічно тими самими шляхами по суші, як і в цілій китайській історії. Ось чому треба кинути оком у великих зарисах і на повстання Китаю та його історію розвитку й упадку.

Китайці прийшли в свій край з Тибету зверх 3,000 років перед Христом. А до Тибету прийшли вони зі старої Халдеї, що лежить над Перським заливом на південь від злучених рік Тиґрису й Евфрату. Вже відти принесли вони з тієї правітчини високу культуру. Вони знали хліборобство, вірили в одного Бога й почитали небо й духи предків. В основі це й теперішня віра переважної хліборобської більшости Китайців. Над рікою Вей-Го, допливом найбільшої ріки Китаю Хванґ-Го, знайшли вони догідні умовини для хліборобства. Відти поширилися вони дальше на схід у велику рівнину в міру того, як навчилися прибережними греблями боронитися від повіней з великих рік. Там є Сіян, одна з трох столиць старого або північного Китаю.

Це стратеґічно-політична дорога для наступу на Китай Анґлійців з їх стратеґічних позицій в Азії по суші. Їм запирають цю дорогу Москалі, посуваючися все більше на південь прямовісно до анґлійської дороги з Єгипту почерез Палестину й Мезопотанію до Індії. Тут і зійдуться в боях Анґлійці й Москалі. Відомі зперед війни суперечки Росії за впливи в Персії. Лише з огляду на підготовку війни, що вибухла 1914 р., вдалося 1907 р. порозумітися обидвом суперникам.

Мало замічує щоденна преса по війні світове значіння простору Туреччина-Персія-Афганістан, три музулманські держави, які за почином Турків все порозуміваються між собою, а яких і Московщина й Анґлія слідять зоркими очима. В цім просторі непевним місцем є Курдистан, то є край Курдів, котрі мешкають у східній Туреччині та в західній Персії.

Нафтові жерела є в Мезопотамії, в Персії та на Кавказчині. Цього року має Анґлія конфлікт з Персією за нафту. Перед кількома роками утратив свій престол король Аманулаг за те, що, побувавши в Анґлії, де йому віддавали всякі можливі почести, він поїхав через Німеччину ще й до Москви. За це й постигла його заслужена кара. Недавно мала Туреччина клопоти з повстанням Курдів за подібні промахи своєї заграничної політики. Це вказівки досить виразні й вимовні...

Від цього простору світового значіння на північ лежить Вірменія, Кавказ, Кубанщина. Це вже ми над Чорним морем, над котрим лежить Україна, яка в цім звязку набирає також важного чинника в описанім просторі. Цієї стратеґічно-політичної позиції наведених просторів не слід забувати, де й коли треба.

В наших днях набрав історичної ваги інший шлях до Китаю, з Манджурії. Туди мали йти Москалі. Та їм заперли 1904 р. дорогу Японці, порозумівшися 1902 і 1904 р. з Анґлією. Тепер Японія, користаючи з нагоди світового безладдя та слабости Московщини, заволоділа покищо Манджурією.

Чогось білі оборонці Китаю й визнаний китайський уряд в Нанкіні вперто твердять, що Манджурія заселена до 95% Китайцями, замісць лише казати, що Манджурія належить під суверенність китайську. Китайці належать до індохінської раси, а Манджурці до уралалтайської, отже до тої самої, що Корейці, Японці, Фіни, Мадяри, Османи, Татари й т. д.

Перший раз навістили Манджурці-Татари Китай у той сам час, що й Україну. А це було так: З давніх давен Татари жили невеличкими ордами. А кожда орда мала свого хана.

Року 1154 по Хр. в одній невеличкій орді, аж там, де витікає з гір велика ріка Амур, на границі Сибіру, настав ханом Темучін. Кажуть, що до нього раз якось зайшов був знахор і сказав йому, що він завоює ввесь світ. Темучін увірив і задумав стати великим ханом.

Наперед він завоював невеличкі орди, а потім кинувся на Китай і завоював китайську столицю Пекінґ. Потім з Китаю пішов на захід і завоював турецьке царство Бухару. Потім він став ханом такого великого царства, якого ще не було на світі, й назвав себе Чінґіс-Ханом, то значить Великим Ханом.

Опісля він післав з Бухари двох своїх воєвод воювати землі коло Каспійського моря. Татарське військо обійшло з полудня Каспійське море, перелізло через Кавказ і напало на Половців. Половецькі, вже вихрещені хани, Юрій Кончакович і Данило Кобякович, упали в боях. А третій половецький хан, Котян, утік до свого зятя, галицького князя Мстислава Удалого.

Котян просив у свого зятя помочі й сказав йому: „Сьогодні Татари відняли від нас нашу землю, а завтра возьмуть вашу землю, коли ви не ратуєте нас". Мстислав галицький був тоді найрозумнішим українським князем і верховодив над усіми князями, ніби великий князь. Він післав зараз до всіх князів послів і просив їх на раду до Київа. Зараз потім прибули до Київа Мстислав чернигівський, Данило волинський, син Романа, що давніше княжив у Галичі, збудував місто Роман у Молдавщині та впав у боротьбі з Поляками під Завихвостом 1205 р., та й сам Мстислав галицький. В Київі був тоді князем інший Мстислав.

Котян був дуже радий, обдарував усіх українських князів кіньми, верблюдами, буйволами й невільницями. Порадившися, всі князі стали на тім, щоби починати війну на землі своїх ворогів, а не на своїй землі. От і рішили вони виступити в похід. В квітні 1224 р. почали зїжджатись українські князі з військом на острів Варяжий на Дніпрі коло того місця, де впадає до нього ріка Хортиця. Одні прибули сухопутно на конях, а Галичани через Дністер приплили Чорним морем та Дніпром на човнах. Ввесь Дніпро був укритий човнами.

Коло Заруба стрітили князів татарські посли й сказали їм: „Ми чули, що ви йдете на нас; ми не зачіпали ні ваших сіл, ні ваших городів. Ми прийшли не на вас, а на наших рабів та конюхів Половців. Ми чули, що Половці й вам дуже нашкодили. Ми й за те їх караємо". Князі не дали їм віри, бо Половці розказали їм, що Татари таксамо й їх піддурили. Князі казали повбивати татарських послів.

Знаємо, що відтак сталося в битві над рікою Калкою. Мстислав Удалий вигнався наперед, казав молодому Данилови перейти Калку й сам перейшов слідом за ним. Він не дожидав інших князів і загнався зі своєю дружиною в степ. Перед ним, якби з землі, виросла страшна татарська орда. Мстислав кинувся на Татар з Данилом і з Олегом, князем курським. Дуже добре вони билися. Та сила татарська була велика. Данила ранили в груди. Він повернув коня й утік з боєвища. Йому було тоді 23 роки. за ним побігли й інші князі й сам Мстислав удалий.

Тимчасом настигли інші князі з військом і перейшли Калку. Перед себе вони виставили Половців. Татари вдарили на них. Але ті не встояли, змішалися й натовпом кинулися на українське військо. Татари натиснули на нього й почали страшну різанину. Один тільки Мстислав київський з своїм зятем Андрієм та з князем Олександром встояли на високім березі на скалах. Вони обгородилися колами й відбивалися від Татар три дні й три ночі. Обманом узяли їх Татари, вирізали військо, поклали повязаних князів на землю, а зверха положили на них дошки, сіли на дошках обідати й подушили князів на смерть. Потім гналися Татари за Українцями до самого Дніпра, вбили Мстислава чернигівського й шість інших князів. Лише Мстислав Удалий з Данилом утікли живими й прибули до Галича.

Татари повернулись назад до свого Чінґіс-Хана в Азію. Тимчасом в Азії вмер Чінґіс-Хан і перед смертю розділив Велику Орду межи синів. Свойому внукови Батієви дав Кипчацьку орду, що була коло Каспійського моря, всю половецьку землю зі всіми степами коло Чорного моря й всю землю на захід сонця. Але ту землю треба було ще завоювати. Тому Батий рушив на захід. Попереду йшло татарське військо. А за ним посунулася ціла орда з верблюдами, кіньми й отарами овець. Дівч та й молодиці їхали позаду на конях. Це сунувся на захід цілий нарід. Від того часу Татари стали пострахом для цілої Европи цілими століттями. Оборону Европи мусіла поносити сама Україна. В тій її боротьбі витворився козацький стан, вимуштруваний спеціяльно до боротьби з степовиками. Окровавилася тоді Україна тай не могла відборотися від Поляків і Москалів.

Але й Татари не могли заняти всього заходу до Атлянтійського океану через козацьких степовиків. Не заняли вони тоді й цілого Китаю. Аж у 16 віці заволоділа Манджурія цілим Китаєм та ще й поширила китайські границі на північ, захід і південь. Ці войовничі Татари хотіли й Японію завоювати для Китаю. Та незвиклі до моря Татари не вдали цього. Японці відбили їх напад. Династія Манджу скитаїзувалася, розніжилася й впала легкою жертвою китайської революції. Теперішній голова збитої Японією манджурської держави був останнім, правда, малолітнім цісарем Кидаю. Мабуть він хоче за допомогою Японії відвоювати втрачений трон. Тоді дві азійські раси створили би в Азії великий союз народів з половини людства землі під японським проводом, прогнали би „білих чортів", а навіть пішли би давнім походом проти них на захід.

Таке далекосягле значіння має війна на Далекім Сході в Азії. Проти цього йдуть Москалі з заходу на схід рівнобіжно з другим сухопутним анґлійським шляхом. Але це йдуть рівнобіжно два світогляди „білих чортів" на жовтий Китай і один другого не стерпить. Між ними буде боротьба. Вона вже й на овиді.

А морем іде на Китай крім Японії ще й Америка. Обидві ці потуги йдуть зі сходу на захід. Який буде вислід усіх цих сил, це тепер трівожить думку відповідальних державників у світі. Це цікаве й для нас, бо шляхи, як давно так і тепер, не минуть і заселеного Українцями простору землі.

(„Час").

Д-р Павло Дубас,
Филаделфія, Па.

„КАРНА ЕКСПЕДИЦІЯ"

„Браття, знайте, що ми не просили
Ані ласки в кого, ні пощади,
Лиш боролись, пок' стало в нас сили,—
Це говоримо Вам для розради".

(Присвячено памяти розстріляних).

Війна війною. Однак з цілої шість-літньої різні деякі випадки врзалися в память так глибоко, що навіть після тринацять-літнього спокійного життя навертаються вони разу-раз у спогадах і не йдуть у забуття. Що саме рішає про те, чому такі випадки залишаються в памяти чоловіка, важко сказати. Траґізм даної хвилі, героїчна постава самовідречення, самовільне віддання життя по приреченню не видати тайни, усмішка при приняттю присуду смерти — це мабуть ціхи характеру, які імпонують кождому і залишають у людськім мозку наслідки, які ніколи не дадуться стерти.

Тому не дивниця, що не можу забути „карної експедиції" до села Володимирівка, коло Катеринослава, та постави наших селян в обличу смерти. Історія „карної експедиції" коротка, але память по ній вічна.

А було це на Україні 1918 року, після мира в Берестю. Девятьдесятий полк піхоти (доповняюча кадра—Ярослав) бувшої австрійської армії перенісся по довшім постою в Одесі до міста Кривий Ріг на Катеринославщині. По національности полк був майже польський, з малою частиною Українців, несвідомих. Командантом полку був полковник фон Ганак, знімчений Чех. Старшин Українців було лише нас двох. Петро Ґан з Боратина, коло Сокаля, мав приділення при полковій команді, а моя чета служила як охорона команди полку.

Місто Кривий Ріг простягається над рікою Інгулець, а заселене купцями та робітниками, що працюють у копальнях залізної руди. Села в Криворіжчині переповнені бундючним, революційним елементом, що з ненависти до „Австріяків", заганяв часто в дуже небезпечне положення. Командант полку, який був предсідником наглого суду, уважав всякі виступи селян за „большевицький вибух" і розстріли відбувалися безпощадно.

Одної ночі, у третій годині рано, дістаю приказ негайного вимаршу в сторону Катеринослава. Причина: зліквідування „большевицьких банд" в околиці Гуляй Поля. Цілий полк був готовий. По дорозі довідуюся від поковника, що в селі Володимирівка, коло Гуляй Поля, „банда якогось Махна" напала в ночі на чету Мадярів, які собі спокійно спали, і вирізали вісімдесять вояків та одного старшину, а ми, йдемо як „карна експедиція".

На другий день рано кілька сотень окружили Володимирівку, село, де вирізали Мадярів, і зігнали всіх мущин на горбок коло двора. Всіх було коло вісімдесять. По моїй думці, винуватих у тій ґрупі не було, бо Махно зі своїми приклонниками позакопував трупи і зник. Де були закопані трупи, не можна було ніяк довідатись.

Суд в одній з кімнат у дворі був короткий, а ціла процедура йшла меньше-більше так:

Питання: Як називаєшся? Відповідь: Так і так.

П.: Брав участь у різні? В.: ні.

П.: Бачив як це робилось? В.: ні.

П.: Був у селі в той день? В.: ні.

П.: Знаєш де поховані трупи? В.: ні.

П.: Чи знаєш взагалі, що щось такого сталося? В.: ні.

Чи старий, чи молодий, кождий давав ті самі відповіди, з затисненими зубами, але спокійно, без зденервування. Полковник пінився зі злости, а час від часу, коли котрий з обжалованих згадав мимохіть, що тут Україна, а не Австрія, член суду, Поляк, зараз доливав олію до вогню такими висказами як „ферфлюхте гайдамакен".

Згідно з присудом суду, сорок девять невинних селян уставлено під камінну стайню двійками, а проти цих людей виставлено чотири готові скоростріли. Мами, жінки, сестри, що поприносили своїм поживу, почали оподалік заводити. Плач і крик сотки жіночих голосів, лямент дітей заголомшують останні слова до засуджених, виголошені чет. Ґаном на приказ полковника. Зареготався полковник з радости і дав приказ стріляти. В результаті лишилася маса людського мяса, змішана в крові і лахміттю. В тім самім моменті велика заграва показується на чотирох сторонах села. То село підпалили з чотирох сторін. Худоба ричить, собаки виють, а нарід в розпуці не всилі рішитися, що робити: чи шукати своїх у масі людського мяса, чи ратувати домашнє майно і худобу з вогню. Розпучливий момент...

Не бачу тільки великого схвилювання на обличах старшин Поляків, бо треба знати, що вони належать до того самого девятьдесятого полку, якого три курiні не далися розброїти Українцям при відвороті з України в листопаді 1918 року, і заподіяли велику шкоду Українцям коло Ходорова, перейшли зі всею зброєю через Східню Галичину та певно зараз вступали в цілости до польської армії на північно-західнім фронті. І лише після такої прикрої науки Українці приготовились і роззброїли у Волочиськах четвертий курінь з котрим я їхав.

Кілька днів після розстрілу, мав я нагоду балакати з кількома селянами з Гуляй Поля, які перевозили овес для полку. „Ей, здох би той Махно", розумує наш селянин, — „скільки клопоту і нещастя він нам наносить, але і боронить він нас від грабіжників, наїзників і всякої іншої зволочі..."

Передаю отих кілька слів на память тих, що віддали спокійно своє життя в обороні свого обійстя від наїздників. На їх гробі виросла вже певно трава, зацвили квіти, а то може й виросла тіниста липа або висока тополя. І може колись в тіни цеї липи сяде лірник та заспіває пісню про смерть селян, що там спочивають як жертви диких „пацифікацій", що вбивали, та не вбили наших змагань — на стрічу сонцю золотому, до волі.

Лікар: Чи припадково ваш батько не був невраcтенік?

Хорий: Ні, мій батько був кравець.

Зпоміж поздоровлень володарів найцікавіше мабуть те, яким витали Генриха IV. Коли вертався після оборони Камбре, зупинився в Амієн, щоби трохи відпочати. Перед короля вийшов бесідник і став таке говорити:

— Найвеличавіший, найліпший, наймилостивіший, найхоробріший...

— Додайте до тих суперлятивів і — найбільше змучений!

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(за лютий 1933).

I. ПРИХІД:

З перенесення з попереднього місяця		$ 39.60
Прихід у лютім 1933 р.		1,127.74
Разом		$1,167.34

II. РОЗХІД:

а) **Висилка до краю:**		
1) На визвольну боротьбу	$500.00	
2) Рідна Школа	250.00	
3) Інваліди	100.00	
4) Політичні вязні	100.00	
5) Сироти	50.00	
6) Пропаґанда	50.00	
7) Письменники	25.00	
8) Товариство „Просвіта"	10.00	
9) Висилка грошей і листів	11.60	$1,096.60
б) Удержання канцелярії		25.00
в) Друки		9.50
Разом		$1,131.10

III. ЗІСТАВЛЕННЯ:

Прихід	$1,167.34
Розхід	1,131.10
Остається в касі Обєднання з кінцем лютого 1933 р.	$ 34.50

Обєднання Українських Орґанізацій в Америці.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

МОСКВА ПОСИЛАЄ НА УКРАЇНУ НОВИХ КАТІВ.

Після того, як Сталін післав свого відпоручника Постишева на ґенерального секретаря комуністичної партії на Україні, всеросійське чека прогнало з посади голови українського чека Роденса за його невміння справитися з непокірними Українцями. Тепер на місце Роденса знову повернувся на Україну відомий кат, який уже довший час був на чолі чекістів на Україні, Балицький. Отсей Балицький за роки свого катування на Україні лишив по собі багато невинних жертв україннського народу.

Тепер Балицький знову повертається з Москви на Україну, щоб з особистого доручення й довіря Сталіна „приборкати" Україну до рук. На допомогу Балицькому з Москви прислано до Харкова відомих зі своєї жорстокости на всю Росію чікістів Ліпсона й Леплевського. Над Україною знову нависла страшна чорна московська-чекістівська хмара, яка скоро розіллється кривавим дощем над цілим українським народом.

НА УКРАЇНІ НЕСПОКІЙНО.

Такі заходи Москви над „приборканням" України до рук почалися знову через те, що, як доносять з України приватно й через ґазети, там знову збільшився неспокій серед населення й почали все більше поширюватись голодові бунти селянства й навіть робітництва. Замісць хліба червона Москва посилає Українцям чекістів з кулями та з нелюдськими тортурами.

Москва тепер дуже занепокоєна станом на Україні, а тому звертає велику увагу на те, як там знову закріпитися й змусити українського селянина та робітника ставати до праці, якої плоди потрібні для радянської Москви. Все частіше приходять відомости про страйки робітництва на Україні й про зріст безробіття. Про пасивний опір селянства радянській владі вже навіть не говорять і не пишуть, бо це стало звичайним явищем на Україні.

ЗБИРАЧІ „ЗЕМЛІ РУССКОЙ".

Коли большевики стараються всіми способами прибрати Україну до московських рук, противники большевизму, російські „патріоти" ріжних політичних фарб, напрямів і переконань, усе збільшують за кордоном свою аґітацію проти „разчлененія Расеєї", себто проти прагнення поневолених большевиками народів, які були поневолені також царями, визволитися з московської неволі. Оті ратівники цілости тюрми народів, Росії, тепер лише те й роблять за кордоном, що бють на трівогу проти сепаратизму народів, невольників Москви.

Очевидно, вперше чергу дістається Українцям. Для „боротьби" з українським сепаратизмом тепер отакі „сабіратели земли русской" уряджують ріжні лекції, відчити, диспути, пишуть у ґазетах, шукають звязків серед чужинців і т. д., щоб лише припинити розвиток „сепаратизму". Вони не гидують ніякими вигадками, брехнями, перекручуваннями фактів і т. п., щоб лише боротися проти тих, котрі хочуть розвалити тюрму народів.

Та їх методи всетаки лишаються старими, повними очевидної неправди. Вони головну аґітацію провадять поміж собою та серед прихильних їм слухачів. Серед чужинців вони перетягають на свою сторону тих, котрі в засаді стоять завжди проти яких би то не було свобід для окремих людей і націй, або тих, котрі вбачають ті чи інші вигоди для себе в збереженню російської тюрми народів.

А ЖИТТЯ ЙДЕ СВОЇМ ШЛЯХОМ.

Оті гістеричні, напоєні їдою й ненавистю до українського народу, виступи ворогів української державности не можуть спинити історичного процесу національного освідомлення українського народу. В тяжкій і кривавій боротьбі на всіх рідних землях український нарід з кождим днем стає все більше національно зрілім та свідомим своїх державницьких інтересів. Українська еміґрація на всіх закутинках земської кулі без гуку, ненависти й неправди, а мозольною, по більшости культурною працею, здобуває в серцях чужинців співчуття українському визвольному руховй та скрізь пробуджує політичну думку й поширює ідею необхідности створення незалежної української держави.

Увесь свідомий український загал далі буде йти цим шляхом і не буде звертати уваги на гавкання московських тюремників. Шлях реальної праці дасть свої позитивні наслідки. Ріку української національної свідомости годі тепер спинити навіть десяткам Аракчеєвих, Столипінів, Керенських, Денікінів, чи Сталінів.

ЖАРТИ.

Мати (до синка): Прошу тебе, перестань нарешті завдавати такі дурні питання!

Синок: А чому, мамусю?

—o—

Мати (до синака): Чому ти взяв пиріжок, коли я тобі казала, щоби ти не рушив!

Синок: Бо тато все говорить, що як жінка каже „ні", то думає „так".

—o—

Полісмен бачить, що якийсь пан старається відчинити двері ключем у ночі й ніяк не може. Приглядається ближче і бачить, що ключ зовсім не надається до тієї брами.

— Алеж пане, той ключ не надається до тієї брами. Чи ви певні, що ви мешкаєте тут?

— А так, таж це каменица ч. 7.

Полісмен: Ні, ця каменица має ч. 77!

— Що ви кажете, любий пане?! А я думав, що то лише мені так двоїться в очах, бо я трохи підпитий. То, бачите, з того виходить, що я зовсім тверезий.

—o—

До директора банку прийшов молодий чоловік.

— То ви потребуєте грошей? — питається директор.

— Ні, пане директор, я приходжу просити, щоби ви віддали мені вашу донечку за жінку.

— Ну, чи не вгадав я! Ви потребуєте грошей.

—o—

— Чи ваша жінка слухає вас?

— Певно! Головно, коли я їй кажу: Роби, що хочеш! То вона робить це.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

CONCERT HELD BY UKRAINIAN DANCE CLASS.

POET HONORED

119th Anniversary of Birth of Shevchenko is Commemorated.

Odd Fellows' hall, Crompton, was crowded to capacity yesterday afternoon, when the Ukrainian Junior Dancing Club, of Crompton, presented a program, commemorating the 119th anniversary of the birth of Taras Shevchenko, beloved Ukrainian poet. Guests included members of Ukrainian Clubs from Boston, Woonsocket, Newport and Providence.

A large photograph of the poet, adorned with laurel, with the American and Ukrainian flags, draped about it, occupied the center of the stage. Fourteen members of the glee club, attired in native picturesque costumes, were seated on the stage.

Several of the poems recited were written by Shevchenko. These were, for the most part, in the Ukrainian language, although some were traslated into English.

Historical Sketch.

The program follows: Brief history of the poet and what he did for the Ukrainian people, Wasyl Fedorowicz: "All My Thoughts," Andrew Spodarek; "Learn, My Brothers," Stephen Spodarek; "Thoughts," Tonia Hnoyowa; "The Poplar," Mary Diachun; song, "Gone Are My Young Days," Blanch Panas.

"Canoe," Olga Mode; "Tiny Marion," Catherine Diachun; "Day is Coming, Night is Coming," Wasyl Fedorowicz, Jr.; "Mulberry Tree," Tonia Hnoyowa; "The Dread of Handcuffs," Olga Dudka; "Last Will," read by Lorraine Martin, were transated by E. L. Voynich. The glee club then sang the song which includes some of the words of the former poem.

"Katerina," Mary Sousla; "Liberty is Comming," Olga Szelest; "In Jail," George Hudyma; "To My Dead, Living, and to Those Brothers Not Yet Born," Steven Spodarek; "Taras' Night," Mary Bernadyn; "Our Soul is Not Dead," Helen Smechuk.

What is Shevchenko.

"What is Shevchenko," Wasyl Spodarek; "The Dream of a Poor Girl," Mary Pohamsky; "What's Going to Be, Let It Be," John Bernadyn; "Shawl," Catherine Boluch; song, "Roar of the Dniper," chorus; "Happened," Tonia Hnoyowa; "The Small House," Olga Zomear; "The Shell Torn Grave," Mary Labodiak; "Chyhyryn," Peter Zomear; description of Gonta, leader of the Ukrainian Revolution, Morris Boluch; "Ukraine, Oh Ukraine," Wasyl Fedorowicz, Jr.

Violin solo, "Oh Glance to See," Anna Moskalyk; "Death of Chumack," Catherine Diachun, "Dream," Anna Zomear; "John Pidkowa," Wallace Moskalyk; "Brother of Mine," Olga Smechuk; "The Father Died," Anna Moskalyk; "It Is The Same to Me," Catherine Szelest; "Easter Sunday on the Straw," Helen Kondrat; "To The Maker," Anna Moskalyk; song, "Black Eyes," Blanche Panas; "The World is Quiet, but the Country is Sad," Olga Dudka; "Thoughts of Shevchenko," Rose Loader; "Dreadful Decision," Safart Renduk.

The singing of the American and Ukrainian national anthems concluded the program.

(Pawtuxet Valley Daily Times, West Warwick, R. I., March 13, 1933).

—o—

SOCIAL EVENTS AND CLUB.

The annual meeting of the Schubert Club yesterday afternoon brought to a close the two years of the presidency of Emily Roosevelt Cook and six years of service by Ethel Edwards as chairman of the program committee.

The violin recital that followed the business meeting was keyed to the mood of the day. Roman Prydatkevytch played an interesting program with fine technique and sympathetic interpretation. The deftness of his execution of rapid passeges was one of the best features of his recital. "Imps" by C. Burleigh illustrating this vivacity was repeated for an encore. At the close of the program Mr. Prydatkevytch played "Evening Song" by Schumann and Beethoven's Minuet musically, with a feeling for phrase and melody.

The Club members lingered to greet the artists and to chat socially with them.

(Stamford Advocate, Thursday, March 9, 1933).

—o—

UKRAINIAN TRIBUTE TO HERO IS SET.

Groups Here to Honor Shevchenko at March 26 Fete.

The seventy-second anniversary of the death of Taras Shevchenko, national Ukrainian poet and hero, will be celebrated Sunday, March 26, by Cleveland Ukrainians with a commemorative program of speeches and music at the Ukrainian National home, 2253 W. 14th st.

The Rev. Michael Zaparenuk of the Ukrainian orthodox church, the Rev. Michael Kuziw of St. Peter and Paul's Ukrainian Catholic church, and Miss Mary Back, Pittsburgh attorney, will be speakers.

The Boyan choir of 30 voices, under Anthony Kohut, and the Banduryst choir of 40 voices, directed by Anthony Stangry, will sing.

Members of the choirs will be dressed in the colorful Cossack costumes—men with high caps of Persian lamb, billowy blouses, wideflowing red trousers and high black boots, and women with flower wreaths on their heads, wearing vari-colored dresses, with embroidered aprons and tan knee-high boots.

Officers of the United Ukrainian organizations form the committee in charge of the celebration. They are Omer E. Malisky, president; Mrs. Mary Rozomilo, Steven H. Paliwoda, Harry Stepanik, Math Prytulak and the board of trustees, John T. Bilinski, Michael Kapral and Katherine Dillay.

(Cleveland News, March 16, 1933).

FETE PLANNED.

Sponsored by the Cleveland Ukrainian school, Lamontier and East blvd., a program of vaudeville, speeches and songs will be staged Sunday at Hungarian Workers' hall, 11123 Buckeye rd.

Attorney O. E. Malisky will speak. The East Side Ukrainian Juvenile band, led by Charles Lesko, will present traditional Ukrainian numbers, while the children of the school, under direction of Anton Kohut, will sing both American and Ukrainian songs.

Steve Kraschik is president of the school; Harry Kukez, secretary, and Joseph Zolkiewski, treasurer. John Stodar and Michael Burko form the committee in charge of the program.

(Cleveland News, March 14, 1933).

ВАЖНЕ!

Зміна адреси Української Виставової Корпорації Всесвітньої Виставки.

З днем першого березня поміщення Корпорації зістало перенесене з улиці Шікаго число 2006 на евеню **Катедж Ґров число 9300.**

Відтепер адресуйте всі листи і посилки на адресу:

Ukrainian Chicago World's Fair Exhibit,
9300 Cottage Grove Ave.,
Chicago, Ill.

ВОВКИ

—o—

Було це в зимі. День щойно починався — зимний, сухий, ясний. Перед брамою одної хатини в К. на Мадярщині ждуть санки, запряжені у три малі гірські коники, відомі зі своєї сили та витревалости. Санки мають везти українського священика, його молоду жінку й трилітнього синка. Дитина тішиться тією дорогою, жінка трохи стривожена, але батько спокійно вірить в опіку Божу і свою силу. Завтра раненько мусить відправити богослуження в Пряшеві, бо це його обовязок. В моменті, коли вже мали відїхати, надходить і задержується коло коней молодий Циган, гарний і сильний юнак. Великі чорні очі ясніють огнем на його темному обличі, а чорне кучеряве волосся веться по святочній одежі, що покриває постать стрункого Цигана. Під пахою тримає невідступну скрипку, з якої кожний Циган уміє видобути повну вогню та життя мельодію. Волокита підійшов до священика та поцілував його в руку. „Їдете, отче, до Пряшева? І я там їду на весілля одного Цигана. Дорога довга, а сніг великий. Я зі своєю скрипкою не займу богато місця... якщо позволите, отче?..." — „В імя Боже", сказав священик, „сідай!" Циганови не треба було двічі говорити; примістився, як пес, у ногах жінки священика, яка взяла дитину на коліна. Священик затяв коні і сани помчали стрілою по білому снігу. Малий хлопчина всміхається до Цигана і бавиться його ґудзиками, а Циган чорними як уголь очима вдивляється в молоду жінку, запримітивши мабуть, що її очі, блакитні як небо, дуже гарні.

Почалася довга, одноманітна дорога. Все покрите довкруги білим і як діяманти блискучим снігом. Нічого більше не видно, тільки блакит неба, по якому спровола мандрувало бліде зимове сонце. Святочну тишу переривав тільки скрипіт саней по снігу. Сани неслися вихром по гладкій степовій дорозі.

Минали години і врешті почало смеркатись, а легенька мряка насідала на подорожніх білим серпанком. Ліворуч видніли здалека темні дерева на верхах гір, вкриті, як повутиням, сивим сумерком, і з першим вітром щось як протяжний зойк пронісся звідтам у долину. Священик здрігнувся, переляканим зором поглянув довкола, а коли коні зірвалися враз до скоршого бігу, стиснув тісніше поводи в руках і мимохіть оглянувся назад. І справді, вовки почули їх. Голод загострив їх слух, нюх і зір. Там далеко на непорочно білій скатерті кілька сірих знаків, які підсуваються щораз ближче, лучаться разом і ростуть, ростуть... Через хвилину це вже велика чорна хмара, яка підбігає щораз ближче. Жінка пригортає дитину до грудей, священик підганяє коні міцніше й оглядається щораз поза себе. Циган час від часу підноситься і слідкує зором рухливу громаду. „Щораз ближче" — шепоче стривожено. І справді вовки вже тепер як одна велика, рухома хвиля чорнила. „Я можу вже їх рахувати — є їх до трицять." Молода жінка скрикнула з переляку і ще міцніше пригорнула дитину до своїх грудей. На обличе священика виходить розпука і смертельний жах. Що робити?!

Дикі хижаки підбігають щораз ближче і ближче.

Циган хапає дріжучими руками свою скрипку і, добуваючи з неї розпучливу мельодію, грає шаленого мадярського чардаша. Вовки на одну мить здержались, але голод перемагає і ціла громада гонить дальше за санками. Циган починає грати міцніше, останнім зусиллям добуває пронизливі звуки. Вовки затримуються знов, але тільки на маленьку хвилинку, і ще скаженіше напирають дальше. Коні дріжать, порскають, а в шаленому бігу вискакують з під їх ніг цілі груди снігу та обсипують дрібним інеєм заляканих утікачів. Врешті коні починають плутатися, сани тріщать, підскакують, але летять дальше. Та що з того? Вовки підбігають щораз ближче до саней, з роззявленими пащами і блискучими очима. Скрипка мовкне!...

„Поблагословіть мене, отче" — відізвався молодий Циган, дивлячися востаннє на жінку священика, в якої очах смертельна трівога та жах. „Ви були добрі нині рано для мене, а моє життя менше вартне від життя вашої дружини й дитини. Поки вовки мене будуть шарпати, ви зможете втікати й ратуватися!" І поки священик міг сказати слово або ворухнутися, Циган зіскочив уже з саней. Священик поблід смертельно, жінка заніміла з жаху, а дитина спала спокійно в теплих материнських обіймах. Волокита зникає в громаді голодних вовків. Сани мчать стрілою, тільки вітер свище. І нічого не видно довкола, тільки великий сніговий простір. „Бідний, бідний Циган!"

Але що таке один Циган для цілої тічні зголоднілих звірюк? Усі нараз збилися біля нього. Але не кожний дістав свою пайку. Дикі звірюки починають дальше гонити за санками, які щезають на сніговому океані. Чорна пляма зявляється знову на білому полі і стає вдруге перед очі заляканого священика. Він раз у раз відвертається і раз у раз свище батогом понад вухами переляканих коней. Жінка також глянула. Боже, вовки знову близько! Ось вони пробують скочити до саней, інші чіпаються коней, що залякано ржуть, скачуть і шаліють. Один вовк задраснув уже пазурами опертя саней. Молода жінка, непритомна з жаху, подалася вперед, а мала, спляча дитина висунулася з її обіймів і впала на землю. Крик, божевільний вереск добувається зі стисненого горла нещасної жінки: вона зривається, як ошаліла, але сили опускають її і безпритомна паде в санки.

Батька нема уже на санках. Він далеко, там на степу, боронить з ножем у руках свого коханого синка.

Почалась остання жахлива боротьба батька з хижаками. Священик намагається власними грудьми захистити синка перед вовками і бе ножем на всі боки. Добуває останки сил, тремтячою рукою хрестить себе і дитину, але розюшені вовки кидаються відразу на обі жертви. А санки летять, летять, як вихор.

Вечоріло, як сани здержалися в Пряшеві. Три мадярські коники впали знеможені.

А в середині поломаних саней, між кожухами, знайшли нещасну жінку, що з розпуки й жаху годину пізніше — сконала.

ЖЕРТВА ДИТИНИ.

—o—

З дикою злістю відався поїзд сталевими грудьми в пітьму зимової ночі.

На довгих залізних струнах двострунної гарфи рейок вистукували тяжкі колеса пісню, монотонну пісню...

Так, так, так, так,
татаках,
так, так, так, так
татаках...

У темному куті вросла в лавку згорблена постать її, матері. Відвідувала сина в тюрмі. Так! У тюрмі... Відвідувала цього молодого, з набряклим, жовтим лицем дідка, свойого сина...

Боже, який змінений! Начеб зломаний... Тільки очі, ці очі, як дві розжарені до білого жару головешки, жевріли дальше палким завзяттям так, як колись...

— За щож він, такий молодий, карається так тяжко? — здавалося шептали судорожно болем викривлені уста. Та це тревало лиш уривок хвилини. Мить і:

Гордо випростувала постать матері з затисненими пястуками нагадувала львицю. Різко блестіли очі зпід насуплених брів і кидали визов.

— Він там, бо так треба!... Моє місце при нім!... Я мати його... Та, та є ще друга спільна нам Мати, наша люба Мати... Вона в потребі... Всіх дітей своїх віддам Їй і сама піду!...

Так, так, так, так,
татаках,
так, так, так, так
татаках...

Дрібна постать пять-літньої Дарусі притулилась до материного лона.

— Мамо, а чому вже Данилко не приде?

— Він у тюрмі, Дарусю. Замкнений.

— То, то я піду й відчиню йому двері й... він утікне. Так скоренько втікне й уже. Знаєш?

— Ти ще маленька, доню. Двері там грубі — сильні й тебе туди не пустять. Нічого не вдієш.

— Ох!...

— — — — — — —

— Мамо.

— Що, любко?

— Скажи мені казочку.

— Я змучена, Дарусю.

— Скажи... Я тебе прошу.

Була собі мала царівна з золотими кучерями й очима, як незабудьки. Мала вона братчика гарного, царевича.

Бавилися вони що дня у великому царському саді й були щасливі.

І не подобалося це лихому чорнокнижникови й цей дав у зависти молодому царевичеви чар-зілля.

Вмер царевич. Тяжко заплакала золотоволоса царівна. З жалю руки ломила.

І побігла до одної чорнокнижниці та сказала їй крізь сльози:

— Ратуй мойого братчика. Все дам тобі.

— Добре — сказала чорнокнижниця. — Брат твій ожие, тільки ти мусиш за це ослінути.

— Нехай я ослінпу — відповіла царівна — коби тільки мій братчик ожив.

— Мамо, не оповідай мені дальше. То таке страшне...

— Добре, дитино.

— — — — — — —

— Ти не спиш, серце?

— Ні.

— Чому?

— Не знаю, мамо.

Годинник почав бити пізну годину поволі, протяжно...

*

Одної ночі вернувся він, Данилко, по девятьох місяцях.

Обступили його браття-сестри, тулила до грудей врадувана мати.

— З неба впав ти? Що сталось? Ми думали...

— Ніщо. Випустили перед розправою. За місяць будуть судити.

— Так?

— Так.

— Ах! Може ти вмиєшся?

— Може зїш дещо?

— Може...

— Де Даруся?

— Спить. Я зараз її збуджу — сказала мати й побігла до другої кімнати.

— Дарусю, Дарусю! Вставай. Данилко приїхав.

— Що, що? Я, я не хочу. Хто мене тягне?

— Данилко приїхав. Чуєш?

— Хто приїхав?

— Данилко, любий сплюху, Данилко...

— Приїхав? Ти мене не дуриш?

— Приїхав, приїхав.

— То я зараз іду. Візьми мене. Я його діткнуся, чи то він...

В хаті метушня.

Завтра піде він на розправу. Буде суд.

Готовлять білля, коц (той сам, що перед місяцем привіз із тюрми), теплу одіж. Це йому придасться.

Дарусю глядить на це розширеними зіницями.

— Мамо, що ти робиш?

— Приготовляю для Данилка.

— На що?

— Він завтра піде до суду. Там будуть його судити. Розумієш, дитино? І можуть засудити. Тоді піде він знову до тюрми.

— І знов не буде його так довго?

— Може й довше.

— То... то я його не пущу.

— Не пустиш, то прийдуть і заберуть.

— То... то я повалю ту... ту... тюрму.

— Ти слаба. Мури грубі, дуже грубі.

— То нехай я ліпше ослінпу! Тільки, тільки Данилко нехай лишиться.

В очах матері блиснули дві великі чисті жемчуги... Болю, чи радости?

Хлопець приходить у крамницю з банькою та каже:

— Прошу дати два фунти молока.

— Хлопчику, молода не важиться, лише міриться.

— Добре, то прошу дати один метер молока.

Присвята.

Париський критик Бофа оцінив неприхильно повість Моріяка „Полумяна ріка". Написав, що то не ріка, а попросту малий дощ. Моріяк післав йому цю книжку з такою присвятою: „Густавови Бофа, з проханням перечитати цю книжку під парасолею".

—o—

У гостинниці приступає до гостя продавець льосів:

— Може пан добродій купить льос? Позавтра тягнення. Головна виграна 100,000.

Гість (поденервований): Дайте мені святий спокій з вашими льосами! Я не хочу нічого виграти!

Продавець: Я маю і такі льоси, що не виграють.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

На Рідний Край.

Відділ ч. 20 ОДВУ ухвалив на місячних зборах вислати $15 для УВО й $5 для політичних вязнів. Гроші переслано через Обеднання на призначену ціль.

Петро Гринів, секр.

—o—

МАНЧЕСТЕР, Н. Г.

Коляда на Рідну Школу.

Члени Молодечого Клюбу заколядували $19. З того заплатили за авто $2, а $17 вислано до Краю через Обеднаннянання.

Колядували: Н. Беднарчик, Й. Качмарський, А. Петрик, А. Пейко, А. Смарж.

Коляду зложили: Ю. Датків, Й. Харко, П. Мигаль, А. Беднарчик, П. Кухар по $1; В. Качмарський, З. Могиляк, І. Струса, С. Синидяк, М. Чудак, М. Бурин, В. Лучка, п. Ковальчук, О. Скроцький, М. Завінський, В. Ґолий, Я. Стечкович, Г. Петричкович, А. Стець, К. Худоба, П. Моргаль, Н. Борса, І. Смарж, П. Найда, М. Пейко, Н. Медвідь, В. Синидяк, П. Бойко, Н. Томіцький і П. Кирилюк по 50 ц.; В. Качмарський, Т. Кіт, І. Яруш, О. Качмарський по 25 ц.

Колядник.

ПІСНІ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ,

(слова і мелодії Л. Лепкого)
НА МУЖЕСЬКИЙ ХОР
опрацював
Михайло Гайворонський
пісні:

1) Маєва нічка
2) Кладочка
3) Бо війна — війною
4) Тьох—тьох.

Пісні ці видала накладня „Червона Калина" у Львові.

Ціна чотирох пісень 25 центів.

Головний склад на Америку в книгарні:

„SVOBODA"
81-83 GRAND ST., або P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

ТЕАТРАЛЬНИЙ РЕПЕРТУАР

ЖИВІ ПОКІЙНИКИ або **Дружина з того світу,** комедія на 3 дії, Конич-Лисенко, 4 мужчин і 2 женщини	35 ц.
АМЕРИКАНКА, комедія на 3 дії, В. Павлусевич, 5 женщин і 2 мужчин	35 ц.
ВЕРТЕП, песа на три дії, М. Підгірянка	25 ц.
БЛУДНИЙ СИН, сценічна картина в 3 діях, Михайло Приймак, 11 мужчин і 2 женщини	35 ц.
ЛЮБОВНІ ПРИГОДИ, комедія на 2 дії, Ост. Цюка. (Осіб 5)	15 ц.
КОВІТНІ ЧОРТИ, комедія в чотирох діях, нап. А. Данко. (Осіб 16)	35 ц.
ПАВУКИ, комедія на три дії, нап. Ярославенко. (Осіб 11)	35 ц.
СТРАЧЕНЕ ЖИТТЯ, песа із селянського життя, на три дії, 4 осіб	15 ц.
СРУЛЬ НАТЯГАЙЛО, написав А. Данко, комедія в двох діях (7 осіб)	25 ц.

Замовлення слати до:

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ДІТОЧИЙ РЕПЕРТУАР.

ОЛЕНКА, дитяча песа на 3 дії, Матвієнко (9 осіб)	25 ц.
ЧЕРЕЗ ФАЙКУ, Сценічна картина в 4-ох відслонах, Роман Завадович (7 осіб)	25 ц.
В МАМИН ДЕНЬ, сценічна картина в 3-ох діях Іванни Блажкевич (11 осіб)	20 ц.
СВЯТО МАТЕРИ, сценічний образок на 2 дії, Марія Козоріс-Бариликова (8 осіб)	20 ц.
МАЛАНКА, сценка на 1 дію для діточого виступу написана на тлі народнього переказу. М. Дашкевич (9 осіб)	10 ц.
ЗЛИДНІ. О. Олесь, 4 картини	20 ц.
МИКИТА КОЖУМЯКА, О. Олесь, 4 картини	15 ц.
ВЕРЕДЛИВА ПРИНЦЕСА, песа на 3 дії (12 осіб)	15 ц.
ОДНОЇ НОЧІ, образок на 1 дію, А. Животко (5 осіб)	10 ц.
ТАРАСІВ ДЕНЬ, сценка для діточого театру в 1 відслоні А. Коломнєць (11осіб)	20 ц.
ПОЖУЛУВАЛА ЗАПІЗНО, сценічна картина в 1 відслоні (7 осіб)	15 ц.
МАТЕРИНА СЛЬОЗИНКА, дитяча різдвяна песа-казка на 3 дії, написав Василь Атаманюк	15 ц.

Замовлення з належитістю слати до:

"SVOBODA,"
81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВСІХ ТИХ В АМЕРИЦІ, які дістали три числа „Вістника", а не заплатили передплати, ані не зголосили бажання бути передплатниками, повідомляємо, що **слідуючих книжок їм висилати не будемо.** Видавництво не може жити на кредит. Пренумерату — яка виносить 4 амер. дол. річно і 2 ам. дол. піврічно — треба слати: **Львів, Чарнецького 3 м. 6.** Річні передплатники дістануть як премію „Націоналізм" Дм. Донцова, а також **банкноти Укр. Республики або Укр. Держави.**

ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНҐЛІВ. (96)

© 1931, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

BEGINNING MONDAY
One of The Greatest Stories In The Tarzan Series
TARZAN AT THE EARTH'S CORE

„Ми Вазири нашого Тарзана", почув Блейк. „Ми шукаємо тепер нашого володаря". Блейк трохи не заплакав з радощів. Тимчасом Тарзан перейняв Ібн Джеда та його Арабів, що несли на плечах дорогоцінности. Тому, коли Вазири стрінули свого володаря, то вони разом з ним побачили кількох Арабів з дорогоцінностями. Радости Вазирів не було кінця. Тарзан передав їм арештованих Арабів та золото й дорогоцінности, які награбовано в долині Сепульчер.

Велика була радість, коли Атея стрінулася з Цейдом. Тарзан на прохання Атеї помилував її батька, старого шейка Ібн Джеда, та направив його ґеть з джунґлів, щоб він забирався в свою Арабію. Та найщасливішим почував себе Джімі Блейк, коли Тарзан розповів йому про те, що Ґвінальда жива й тепер знаходиться в безпеці в замку свого батька. Він же мав дитина радів, що Ґвінальда так дивно було вратована львом від загибелі.

Кілька разів Блейк перепитував Тарзана, що сказала йому на останку Ґвінальда. Він не хотів вірити свому щастю, що Ґвінальда дійсно його любить і хотіла його знову побачити біля себе. На ранок Вазири вже були приготовані в далеку дорогу, щоб вертатися знову в країну, де знаходиться фарма Тарзана. Він також уже хотів вернутись до себе до дому, щоб трохи відпочити від пригод. Блейк, напяки, рішив вертатися до Німру.

Скоро всі вирушили в дорогу. Блейк, подався назад у долину. Прощаючися з Тарзаном, він щиро подякував йому за допомогу й побажав щастя володареві джунґлів. „Хіба ти не вертаєшся з нами до дому? Хіба тебе не цікавить цивілізація?" — запитав Тарзан Блейка. „Ні, я вертаюся назад в середні віки, щоб жити з улюбленою жінкою так, як жили лицарі в ті давно забуті часи. Хочу жити життям щирим і лицарським, не зіпсутим цивілізацією".

Завтра починаємо друкувати нові пригоди Тарзана, які називаються: „Тарзан у серці землі".